

raadsvoorstel

portefeuillehouder Trudy Veninga
opgesteld door Vergunningen, Voorzieningen en Handhaving / Simone Marckelbach
Registratienummer
collegebesluit 11.19853
vergaderdatum raad 24 mei 2012
jaar/nummer (2012-059)

onderwerp notitie mantelzorgwoningen

Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. In te stemmen met de notitie mantelzorgwoningen;
- 1a In te stemmen met het toestaan van het vergroten van bouwmassa voor een mantelzorgwoning binnen bestaande bouwregels zoals in bestemmingsplannen vermeld;
- 1b Mantelzorg als gebruik in de planregels van de bestemmingsplannen op te nemen;
- 1c Bij het toestaan van een tijdelijke uitbreiding van een woning voor mantelzorg als criterium te kiezen dat er een zorgrelatie moet zijn, maar dat de zorgbehoefte nog niet urgent hoeft te zijn;
- 1d In te stemmen met het advies om mantelzorgwoningen in een direct recht (onder bepaalde voorwaarden) in bestemmingsplannen vast te leggen.

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

mr. G.G.G. Slooters
secretaris

F. Buijserd
burgemeester

Toelichting

Inleiding

De Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo) is op 1 januari 2007 in werking getreden. Het doel van de Wmo is dat mensen zo veel mogelijk voor zichzelf en elkaar zorgen. Prestatieveld 4 van de Wmo heeft betrekking op mantelzorgers: het ondersteunen van mantelzorgers, daaronder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen wanneer mantelzorgers hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

De gemeente Nieuwkoop heeft ongeveer 4000 mantelzorgers van 18 jaar en ouder. Zij verlenen op vele manieren mantelzorg. In het Wmo-beleidsplan 'Meer doen' 2008-2011, prestatieveld 4, is de visie mantelzorg als volgt geformuleerd:

'Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde voor de samenleving. De inzet van mantelzorgers vergroot de participatie van mensen en maakt een samenleving leefbaarder. Dankzij de inzet van mantelzorgers kan een deel van de zorg door beroepskrachten worden overgenomen en zorgt voor een verminderd beroep op de gezondheidszorg.'

'De gemeente hecht veel waarde aan de inzet van mantelzorgers en vindt het van groot belang dat ondersteuning geboden wordt aan de huidige en toekomstige mantelzorgers zodat zij zich willen en kunnen blijven inzetten voor de samenleving.'

In de kadernotitie mantelzorgbeleid 2010-2013 heeft de gemeente voor de mantelzorg beleidsuitgangspunten geformuleerd. Deze beleidsuitgangspunten zijn in de uitvoeringsagenda mantelzorg 2011-2013 tot concrete acties uitgewerkt.

Trends als de vergrijzing en de veranderende toegang tot de gezondheidszorg, zorgen voor een grotere belasting van de mantelzorgers. Een mogelijkheid om mantelzorgers te ondersteunen is mantelzorg aan huis mogelijk te maken. Dat vraagt vaak een aanpassing van de woning, die op dit moment niet altijd ruimtelijk is toegestaan.

Kader / Eerdere besluiten

In de Woonvisie van Nieuwkoop, in het herzien collegeprogramma 2011-2014 en in de kadernotitie mantelzorg onderschrijft de gemeente expliciet de toegevoegde waarde van een mantelzorgwoning.

Beoogd effect

Helder beleid met betrekking tot de mogelijkheden en randvoorwaarden voor het verlenen van mantelzorg aan huis.

Vergroting van zelfredzaamheid van inwoners door zorg voor elkaar.

Voorgestelde besluiten / Argumenten:

1. De gemeenteraad heeft de kaderstellende bevoegdheid

De notitie mantelzorgwoningen stelt de kaders vast waarmee de gemeente mantelzorgwoningen in de gemeente mogelijk maakt.

1a. Het vergroten van bouwmassa voor mantelzorg binnen bestaande bouwregels voor (ver)bouwen toestaan

De bestemmingsplannen laten nu al veel ruimte over om vergunningsvrij of met vergunning aan, dan wel bij te bouwen. Binnen deze toegestane vergroting van bouwmassa dan wel vierkante meters mantelzorg als gebruik in planregels opnemen. Er mag geen extra huisnummer ontstaan.

1b. Mantelzorg als gebruiksbepaling in de planregels van de bestemmingsplannen op te nemen.

De gemeente wil graag mensen die dat nodig hebben ondersteunen bij het verlenen van mantelzorg aan huis. Het opnemen van mantelzorg als gebruiksbepaling in de planregels vergemakkelijkt het verlenen van een vergunning voor een mantelzorgwoning.

1c. Mantelzorg is in principe tijdelijk

Bij mantelzorg is er sprake van een zorgrelatie. Hoe lang de zorgrelatie duurt, is van te voren niet vast te stellen, maar wel weten we dat er een einde aan komt. De zorgbehoefte hoeft niet al bij aanvang urgent zijn. Aanvragers kunnen al inspelen op een toekomstige zorgbehoefte. Het in een eerder stadium mogelijk maken van de mantelzorgwoning vergroot de levenskwaliteit van mantelzorger en zorgbehoevende. De mantelzorger kan zo ook groeien naar de situatie waarin meer zorg noodzakelijk is. De gemeente kan als voorwaarde in de bestemmingsplannen opnemen dat een positief advies voor een mantelzorgwoning van een zorginstantie een vereiste is. De advisering kan de gemeente bij het Wmo-loket beleggen. Beleidsmatig kan de gemeente hierover doelstellingen in het Wmo-beleidsplan vastleggen.

1d. Een aanvraag voor een mantelzorgwoning wordt goedgekeurd als deze aan de randvoorwaarden voldoet.

Het vastleggen van een mantelzorgwoning als recht bevordert een snelle behandeling van de aanvraag. Hierbij horen randvoorwaarden, die oneigenlijk gebruik van de mantelzorgwoning voorkomen. De andere mogelijkheid, namelijk het verlenen van een ontheffing binnen het bestemmingsplan is niet praktisch, omdat deze voor maximaal 5 jaar vergund wordt. Deze tijdelijkheid is voor mantelzorg niet van te voren aan te tonen.

Kanttekeningen:

Tijdelijkheid is een lastig begrip

Verwijderd: De nadruk ligt op de C-kernen. Deze zijn in het landelijk gebied gelegen en daar is de mogelijkheid tot het verlenen van mantelzorg aan huis urgenter door het ontbreken van zorgvoorzieningen in de kern. Mogelijke differentiatie per kern regelt de gemeente in de bestemmingsplannen. ¶

Bij het toestaan van mantelzorgwoningen, is de tijdelijkheid ervan een belangrijk aspect. Wil je de tijdelijkheid als belangrijke voorwaarde laten meewegen bij het verlenen van een vergunning voor een mantelzorgwoning, kan dit extra inzet op handhaving betekenen. De rijksoverheid wil met een aantal wijzigingen in het Besluit omgevingsrecht voor gemeenten de belemmeringen voor het plaatsen van een mantelzorgwoning wegnemen, maar heeft (nog) geen antwoord hoe om te gaan met het handhaven van de tijdelijkheid van een vergunning.

Realiseren mantelzorgwoning aan restricties gebonden

Het toestaan van mantelzorgwoningen binnen de gemeente betekent niet dat vergunningaanvragers deze zondermeer toegekend krijgen. Zij moeten aan een aantal voorwaarden voldoen. De gemeente neemt bij haar beoordeling ook de algemeen geldende stedenbouwkundige en ruimtelijke aspecten mee. Zo kan bijvoorbeeld de gemeente een aanvraag afkeuren, omdat het vergroten van de bouwmassa zorgt voor het overschrijden van het maximaal percentage bebouwing van het erf.

Risico's / Beheersmaatregelen

Het gebruik van een mantelzorgwoning is in principe van tijdelijke aard. Aanvragers kunnen een permanente aanbouw of bijbouw vaak al vergunningsvrij bouwen. Na het wegvallen van de mantelzorgfunctie valt deze aanbouw onder de woonfunctie van het hoofdgebouw. Bij het hanteren van tijdelijkheid als voorwaarde bij de vergunning van een mantelzorgwoning is het noodzakelijk te handhaven dat een mantelzorgwoning om die reden wordt benut. De gemeente kan via een 'termijnkalender' periodiek en steekproefsgewijs controleren of de zorgvrager nog steeds gebruik maakt van de afhankelijke woonruimte. Toezicht kan bijvoorbeeld door periodiek het bevolkingsregister te raadplegen en door zowel de hoofdbewoner als de zorgvrager een verklaring te vragen, controleren of deze de woonruimte nog steeds voor het oorspronkelijke doel, namelijk mantelzorg, gebruiken.

Handhaving zal echter de eerste paar jaren voor een mantelzorgwoning nog niet aan de orde zijn. Met het vaststellen van deze notitie geeft de gemeente aan welke richting zij kiest met mantelzorgwoningen. Het is nu belangrijk het traject aan de voorkant van het vergunningsproces uit te werken en in de organisatie goed in te bedden. Dit gebeurt in afstemming met de betreffende afdelingen.

In het handhavingsbeleidsplan werkt de gemeente verder uit welke mogelijkheden zij ziet in de handhaving bij mantelzorgwoningen. Het handhavingsbeleidsplan biedt de raad de mogelijkheid te bepalen welke prioriteit zij geeft in de handhaving.

Financiële / Personele / Juridische consequenties

Een consequentie is het toevoegen van de gebruiksbepaling mantelzorgwoning in de bestemmingsplannen. Het eerste bestemmingsplan waarin dit gebeurt, is het bestemmingsplan Kern Nieuwkoop. Het bestemmingsplan Kern Nieuwkoop dient als

voorbeeld voor de bestemmingsplannen van andere kernen. Burgers en gebruikers krijgen in andere kernen later met dezelfde bouw- en gebruiksmogelijkheden te maken.

Achterliggende stukken die ter inzage liggen

Advies meningsvormende raad I 10 mei 2012

De raad heeft voldoende informatie om 24 mei 2012 een besluit te nemen.

Het wordt als een discussiestuk geagendeerd o.a. omdat het advies van de Wmo advies raad nog komt.